

Sygn. akt II Ca 890/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2017 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2017 roku w Lublinie, na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko J. B.

o zapłatę kwoty 361,25 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 22 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 13 czerwca 2016 roku, w sprawie VIII C 1260/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądza od J. B. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 361,25 zł (trzysta sześćdziesiąt jeden złotych dwadzieścia pięć groszy) z odsetkami ustawowymi od dnia 22 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od J. B. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 150 zł (sto pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt II Ca 890/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 6 października 2015 roku, wniesionym do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie w dniu 7 października 2015 roku, powód – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o zasądzenie od pozwanego – J. B. kwoty 361,25 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 22 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu (k. 2-3).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że w dniu 1 kwietnia 2014 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. zawarła z pozwanym umowę o świadczenie usługi (...) ((...)). Zgodnie z umową powód świadczył na rzecz pozwanego usługi telefoniczne i wystawiał z tego tytułu faktury. Zobowiązanie do zapłaty należności określono w fakturach:

- 1) (...) z dnia 5 czerwca 2014 roku,
- 2) (...) z dnia 4 lipca 2014 roku,
- 3) (...) z dnia 5 sierpnia 2014 roku,
- 4) (...) z dnia 5 września 2014 roku,
- 5) (...) z dnia 6 października 2014 roku,

6) (...) z dnia 5 listopada 2014 roku,

7) (...) z dnia 4 grudnia 2014 roku,

8) (...) z dnia 7 stycznia 2015 roku.

Powód wskazał, że zobowiązanie to, pomimo wezwania do zapłaty, nie zostało przez pozwanego do dnia wniesienia pozwu wykonane.

*

Nakazem zapłaty z dnia 23 października 2015 roku, wydanym w postępowaniu upominawczym, Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie uwzględnił w całości powództwo (k. 30)

*

Od nakazu zapłaty z dnia 23 października 2015 roku J. B. wniósł sprzeciw, zaskarżając nakaz w całości. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa (k. 35-37).

*

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie oddalił powództwo (k. 89).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że (...) Spółkę Akcyjną łączyła umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych dotycząca numeru telefonu stacjonarnego przypisanego do lokalu zajmowanego przez pozwanego.

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwany otrzymał od osoby, która przedstawiła się jako przedstawiciel dostawcy usług telekomunikacyjnych, telefoniczną propozycję obniżenia dotychczasowego abonamentu o kwotę 10 zł. Pozwany będąc przekonany, że rozmawia z przedstawicielem dotychczasowego dostawcy usług telekomunikacyjnych (...) Spółki Akcyjnej wyraził zgodę na obniżkę abonamentu. W dniu 1 kwietnia 2014 roku u pozwanego zjawiał się kurier z dokumentami. Pozwany był przekonany, że powyższe dokumenty dotyczą zmiany umowy z (...) Spółką Akcyjną (obniżenie abonamentu), a przedstawiona do podpisu umowa stanowi aneks do dotychczasowej umowy, i złożył podpisy pod dostarczonymi dokumentami – umową i stanowiącymi jej załączniki oświadczeniami. Jeden egzemplarz dokumentów pozostał u pozwanego, pozostałe odebrał kurier i dostarczył je do powodowej spółki.

Sąd Rejonowy ustalił, że w rzeczywistości pozwany podpisał umowę o świadczenie usług telekomunikacyjnych z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.. Umowa datowana była na dzień 1 kwietnia 2014 roku. W imieniu powoda podpis pod umową złożyła A. K. (1), działająca na podstawie pełnomocnictwa udzielonego do podpisywania umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Pozwany otrzymał wypełniony przez przedstawiciela powoda egzemplarz umowy, który został mu przedstawiony do podpisu.

Sąd Rejonowy ustalił, że umowa zawarta została na okres 24 miesięcy i dotyczyła telefonu stacjonarnego, który uprzednio był objęty umową o świadczenie usług telekomunikacyjnych zawartą przez pozwanego z (...) Spółką Akcyjną. Pozwany w umowie zobowiązał się do uiszczania abonamentu w taryfie dom 80. Pozwany podpisał również oświadczenie w przedmiocie wyrażenia zgody na udostępnienie przez (...) Spółkę Akcyjną danych objętych tajemnicą telekomunikacyjną, niezbędnych do świadczenia usług przez powoda.

Sąd Rejonowy ustalił, że w związku z rozwiązaniem umowy z (...) Spółką Akcyjną przed upływem okresu, na jaki została zawarta, (...) Spółka Akcyjna notą obciążeniową z dnia 8 czerwca 2014 roku obciążyła pozwanego karą umowną w kwocie 510 zł. Pozwany w piśmie skierowanym do (...) Spółki Akcyjnej zakwestionował prawidłowość obciążenia go karą umowną, wskazując, że nigdy nie zerwał umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych z (...) Spółką Akcyjną. Oświadczył, że otrzymał fakturę nr (...) za abonament telefoniczny za okres „6 – 2014” na łączną kwotę 76,42

zł, wystawioną przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i podejrzewa, że „firma” ta bezprawnie, bez jego zgody i braku jakiegokolwiek umowy próbuje wyłudzić nienależne świadczenie i doprowadziła do zerwania umowy z (...) Spółką Akcyjną. Jednocześnie pozwany odesłał wystawioną notę obciążeniową.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 10 czerwca 2014 roku pozwany odesłał wystawioną przez powoda fakturę VAT nr (...) za usługi telekomunikacyjne w maju 2014 roku. W piśmie skierowanym do powoda pozwany oświadczył, że nigdy nie zawierał umowy z powodem, a działania powoda doprowadziły do zerwania wieloletniej umowy z (...) Spółką Akcyjną.

Sąd Rejonowy ustalił, że w piśmie z dnia 30 czerwca 2014 roku, skierowanym do (...) Spółki Akcyjnej, pozwany oświadczył, iż nie wyraża zgody na rozwiązanie umowy łączącej pozwanego z (...) Spółką Akcyjną, a wcześniej z (...). Pozwany wskazał na przestępczy charakter działań (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz że został wprowadzony w błąd.

Sąd Rejonowy ustalił, że pismem z dnia 30 czerwca 2014 roku pozwany ponownie zwrócił się do powoda, wzywając do anulowania wystawionej faktury i podnosząc, że umowa zawarta pomiędzy nim i powodem jest nieważna.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód wystawił osiem faktur dotyczących opłat abonamentowych za świadczenie przez powoda usług telekomunikacyjnych na podstawie umowy z dnia 1 kwietnia 2014 roku za okres od maja 2014 roku do lutego 2015 roku, opiewających łącznie na kwotę 361,25 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że pismem z dnia 23 stycznia 2015 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 361,25 zł tytułem nieuregulowanych faktur za usługi telekomunikacyjne zgodnie z umową o świadczenie usług. Pozwany odebrał wezwanie w dniu 7 stycznia 2015 roku.

Sąd Rejonowy wskazał, że powód wywodził swoje roszczenia wobec pozwanego z zawartej w dniu 1 kwietnia 2014 roku umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych, uregulowanej w art. 56 ustawy z dnia 16 lipca 2004 roku Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2014 r., poz. 243). Umowa została zawarta pomiędzy stronami na odległość, a z uwagi na datę jej podpisania (1 kwietnia 2014 roku) do umowy tej miały zastosowanie przepisy obowiązującej wówczas ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. z 2012 r., poz. 1225), która w rozdziale 2 regulowała kwestie związane z zawieraniem umowy na odległość.

Sąd Rejonowy uznał za nietrafne zarzuty pozwanego dotyczące reprezentacji powoda przy zawieraniu umowy, ponieważ powód przedstawił pełnomocnictwa udzielone przedstawicielom powoda, w tym A. K. (2) podpisującej umowę z pozwanym.

Sąd Rejonowy wskazał, że należało uwzględnić podnoszoną i wykazaną przez pozwanego okoliczność, iż podpisał on umowę z dnia 1 kwietnia 2014 roku, działając pod wpływem błędu co do charakteru tej umowy. Pozwany zawarł umowę z powodem, będąc przekonany, że podpisuje aneks do umowy łączącej go z poprzednim dostawcą (...) Spółką Akcyjną. Było to spowodowane przeprowadzoną wcześniej rozmową telefoniczną z dostawcą usług telekomunikacyjnych. Powodowi wprowadzenie w błąd pozwanego ułatwiało ponadto podeszły wiek pozwanego. Pozwany dopiero po otrzymaniu wystawionej w dniu 8 czerwca 2014 roku przez (...) Spółkę Akcyjną noty obciążeniowej zdał sobie sprawę, że umowa z dotychczasowym dostawcą usług telekomunikacyjnych została rozwiązana oraz że podpisał umowę z powodem. W dniu 10 czerwca 2014 roku pozwany wysłał do powoda pismo, w którym zaprzeczył, aby zawierał z powodem umowę. Następnie w dniu 30 czerwca 2014 roku złożył pismo, w którym zakwestionował ważność umowy oraz wskazał, że działania powoda stanowią próbę oszustwa.

Sąd Rejonowy uznał, że pozwany działał pod wpływem błędu co do treści czynności prawnej zawieranej z powodem.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisów art. 84 § 1 i 2 k.c. oraz art. 86 § 1 k.c. i wskazał, że błąd pozwanego został wywołany przez działania powoda. Powołana wyżej rozmowa telefoniczna, zainicjowana przez przedstawiciela powoda, uzasadniała przekonanie pozwanego, iż dotychczasowy dostawca zaproponował korzystną zmianę warunków

dotychczasowej umowy. Błąd ten niewątpliwie dotyczył również treści czynności prawnej. Pozwany podpisał bowiem umowę, będąc przekonany, że podpisuje aneks do umowy łączącej go z poprzednim dostawcą usług telekomunikacyjnych (...) Spółką Akcyjną, nie zaś z powodem. Zatem błąd dotyczył zarówno podmiotu, z którym pozwany umowę zawierał, jak również skutków przewidzianych umową, a mianowicie rozwiązania stosunku umownego z poprzednim dostawcą oraz zawarcie umowy z nowym dostawcą, nie zaś zmiany wysokości opłat w ramach obowiązującego stosunku umownego z dostawcą dotychczasowym. Błąd pozwanego był błędem istotnym, gdyż zamiarem pozwanego nie było rozwiązanie umowy z dotychczasowym dostawcą, co wiązało się z koniecznością zapłaty kary umownej. Pozwany podnosił w korespondencji kierowanej do powoda, że nigdy nie zdecydowałby się na zerwanie umowy z (...) Spółką Akcyjną. Pozwany wiedząc, że zawarcie umowy wiązałoby się ze zmianą dostawcy usług telekomunikacyjnych, nigdy nie zdecydowałby się na jej podpisanie. Przeprowadzona wcześniej z przedstawicielem powoda rozmowa telefoniczna doprowadziła do powstania po stronie pozwanego uzasadniającego przeświadczenia, że w związku z ofertą przedstawioną przez dotychczasowego dostawcę usług telekomunikacyjnych, zmieniającą warunki obowiązującej umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych na korzystniejsze, którą zaakceptował, w niedługim czasie będzie mu przedstawiony do podpisu aneks do obowiązującej umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych. Zatem skoro przewidzianą treść aneksu do umowy pozwany znał, jego zachowanie polegające na podpisaniu przedstawionego mu przez kuriera dokumentu bez jego dokładnego przeczytania było usprawiedliwione, a przedstawienie mu takiego dokumentu oznaczało wprowadzenie go w błąd.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisu art. 88 k.c. i wskazał, że z treści korespondencji kierowanej przez pozwanego do powoda jednoznacznie wynika, iż intencją pozwanego niewątpliwie było doprowadzenie do uznania umowy z dnia 1 kwietnia 2014 roku za nieważną. Pozwany zakwestionował prawo powoda do wystawiania faktur za świadczenie usług telekomunikacyjnych. Pisma kierowane były przez pozwanego do powoda bezpośrednio po otrzymaniu pierwszej faktury od powoda i noty obciążeniowej od (...) Spółki Akcyjnej, zatem bezpośrednio po wykryciu błędu i przed upływem zawitego terminu z art. 88 k.c.

Sąd Rejonowy uznał, że pozwany skutecznie uchylił się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu, co spowodowało, iż umowa zawarta pomiędzy powodem i pozwanym stała się nieważna od początku.

Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie również w świetle art. 5 k.c. Umowa została zawarta pomiędzy stronami z inicjatywy powoda, którego przedstawiciel w taki sposób przeprowadził rozmowę z pozwanym, że doprowadził do powstania po stronie pozwanego przekonania, że rozmawia on z przedstawicielem dotychczasowego dostawcy usług telekomunikacyjnych, a proponowana oferta dotyczy wprowadzenia zmian do łączącej strony umowy w postaci aneksu zmniejszającego abonament o 10 zł.

Sąd wskazał, że powód naruszył zasady współzycia społecznego oraz zasady uczciwego obrotu kupieckiego. Po stronie pozwanego powstała szkoda w postaci konieczności zapłaty kary umownej dotychczasowemu dostawcy usług telekomunikacyjnych. Sąd uznał zachowanie powoda za społecznie nieakceptowalne.

*

Od wyroku z dnia 13 czerwca 2016 roku apelację wniósł powód, reprezentowany przez pełnomocnika, zaskarżając wyrok w całości.

Powód zarzucił „naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest:

1. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez wyprowadzenie z materiału dowodowego wniosków z niego nie wynikających, przyjęcie dowolnej a nie swobodnej oceny materiału dowodowego oraz dokonanie ustaleń sprzecznych z jego treścią tj.:

a) przyjęcie wprowadzenia przez powódkę pozwanego w błąd, podczas gdy pozwany składając podpisy pod umową oraz szeregiem dokumentów stanowiących do niej załączniki mógł z łatwością zauważyć i zidentyfikować okoliczność, iż nie zawiera on umowy z poprzednim dostawcą usług telekomunikacyjnych pozwanego (...) S.A. w W.;

b) błędne przyjęcie, iż istniała możliwość wprowadzenia pozwanego w błąd w sytuacji gdy firma powódki oraz jej logotyp firmowy nie pozwalają na jakąkolwiek pomyłkę co do tożsamości powódki z poprzednim operatorem pozwanego - (...) S.A. w W.;

c) pominięcie przez Sąd wyjaśnień pozwanego, iż pozostawanie w błędzie przez pozwanego nie zostało wywołane przez powódkę ale wyłącznie przez mylne wyobrażenie pozwanego o istniejącym stanie rzeczy; w szczególności pominięcie przez Sąd wiedzy pozwanego na temat treści umowy łączącej go z O. Polska i skutków jej wcześniejszego rozwiązania;

d) przyjęcie wbrew zasadom doświadczenia życiowego, iż pozwany nie zapoznał się z treścią umowy z powódką po jej podpisaniu mimo, iż zawierała ona szereg załączników;

e) pominięcie okoliczności, iż przyczyną odstąpienia pozwanego od umowy z powódką była wyłącznie okoliczność, iż już po jej podpisaniu pozwany został obciążony karą umowną przez O. Polska, prawdopodobnie w wyniku wcześniejszego rozwiązania umowy zawartej na czas określony, na co powódka nie miała żadnego wpływu;

2. art. 245 k.p.c. poprzez pominięcie treści umowy z dnia 1 kwietnia 2014 r. oraz oświadczeń złożonych przez pozwanego w zakresie dotyczącym wiedzy co do warunków umowy, w tym w szczególności podmiotu świadczącego usługę telekomunikacyjną;

3. art. 247 k.p.c. poprzez dopuszczenie dowodu z wyjaśnień strony pozwanej przeciwko osnowie dokumentu, to jest umowie z dnia 1 kwietnia 2014 r. obejmującego czynność prawną oraz oświadczenia stron, podczas gdy nie zachodziły szczególne okoliczności dotyczące sprawy i konieczność przeprowadzenia takiego dowodu przeciwko osnowie dokumentu albowiem zasady doświadczenia życiowego nie pozwalają przyjąć, iż pozwany będąc osobą sprawnie intelektualnie nie zapoznał się z treścią podpisanej przez siebie umowy oraz załączonych do niej dokumentów,

a także (...) naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest:

1. art. 5 z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (...) poprzez jego błędne zastosowanie w sprawie i przyjęcie, iż powódka dochodząc roszczenia nadużywa swojego prawa podmiotowego

2. art. 84 § 1 i 2 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, iż pozwany pozostawał w błędzie wywołanym przez powódkę oraz mógł się uchylić od skutków swojego oświadczenia woli, złożonego w formie pisemnej”.

Powód wniósł o „zmianę wyroku poprzez:

1. zasądzenie od J. B. na rzecz (...) Sp. z o. o. w W. kwoty 361,25 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty,

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania w I i II instancji według złożonego spisu kosztów, ewentualnie w braku jego złożenia według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego”.

÷

W odpowiedzi na apelację J. B. zajął stanowisko, że zarzuty apelacji są bezzasadne (k. 133-136).

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest zasadna w zakresie, w którym dotyczy zaskarżonego wyroku.

W zakresie, w którym apelacja powoda obejmowała wnioski o zasądzenie kosztów procesu za pierwszą instancję, apelacja ta była niedopuszczalna i w związku z tym została odrzucona postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 31 października 2017 roku. Przyczyny niedopuszczalności apelacji w omawianym zakresie zostały wyjaśnione

w uzasadnieniu postanowienia z dnia 31 października 2017 roku. W tym miejscu należy jedynie wskazać, że wniosek o zasądzenie kosztów procesu nie stanowi elementu powództwa, co pośrednio wynika z przepisu art. 187 § 1 k.p.c., a wprost wynika z przepisów art. 98 k.p.c. – art. 107 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., art. 109 k.p.c., art. 110 k.p.c. i art. 351 k.p.c.

W szczególności należy zwrócić uwagę, że zgodnie z art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, a więc niezależnie od tego, czy jest to orzeczenie o charakterze merytorycznym, a więc orzekającym o żądaniu pozwu, czy też formalnym, na przykład umarzające postępowanie lub odrzucające pozew.

Zasady orzekania o kosztach postępowania określone są w przepisach o charakterze proceduralnym, zawartych w Kodeksie postępowania cywilnego, ewentualnie w ustawach szczególnych, nie zaś w przepisach prawa materialnego.

÷

Uzasadnione są częściowo zarzuty apelacji dotyczące prawidłowości ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji.

Nie jest prawidłowe ustalenie Sądu pierwszej instancji, że umowa pomiędzy stronami została zawarta w takich okolicznościach, w których oświadczenie J. B. dotknięte było błędem co do treści czynności prawnej.

Należy zwrócić uwagę, że podpisując dokument obejmujący umowę zatytułowaną jako „Umowa i świadczenie usługi (...) ((...))” J. B. podpisał również inne dokumenty funkcjonalnie związane z podpisaną umową.

1. Pozwany podpisał dokument zatytułowany (...), którego treść zawierała wyrażenie zgody na udostępnienie przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. oraz (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. informacji objętych tajemnicą telekomunikacyjną w rozumieniu art. 159 ustawy z dnia 16 lipca 2004 roku – Prawo telekomunikacyjne, identyfikujących abonenta, w tym adres lokalu, w którym ma być świadczona usługa telekomunikacyjna oraz ID łącza (Krajowy Numer Abonencki lub ID Usługi) (k. 11). W treści dokumentu wskazano, że wyrażenie zgody następuje w związku z zamiarem podpisania nowej umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych; dokument zawierał również oświadczenie J. B., że „po uzyskaniu przez firmę (...) Sp. z o.o./ (...) Sp. z o.o. danych odnośnie ID łącza (...) (w procesie odpytania) upoważnia firmę (...) Sp. z o.o./ (...) Sp. z o.o. do wpisania danych ID łącza na złożonym i uprzednio podpisanym przez (J. B. – DI) Oświadczeniu o rozwiązaniu Umowy Abonenckiej”. Tekst obejmujący treść tego ostatniego oświadczenia został wyeksponowany pogrubioną czcionką.

2. Pozwany podpisał dokument zatytułowany (...), którego treść zawierała między innymi oświadczenie J. B., że przy zawarciu umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością otrzymał egzemplarz umowy wypełniony i podpisany przez przedstawiciela (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Treść dokumentu zawierała również oświadczenie J. B., że przed zawarciem umowy o świadczenie usług telekomunikacyjnych z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością został poinformowany, że może od umowy odstąpić bez podania przyczyn w terminie 10 dni od zawarcia umowy, składając pisemne oświadczenie w formie listu wysłanego na adres (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Treść dokumentu zawiera również oświadczenie J. B., że został poinformowany, że (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest oddzielnym podmiotem gospodarczym od (...) Spółki Akcyjnej oraz że podpisuje umowę z (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W..

Treść dokumentu zawiera wreszcie również oświadczenie J. B., że „został poinformowany, że warunkiem skorzystania z usługi (...) na (...) S.A. jest rozwiązanie (przez niego) umowy o świadczenie usług telefonicznych z (...) S.A.” oraz że „został poinformowany, że zawarcie umowy z (...) Sp. z o.o. spowoduje rozwiązanie wcześniejszych zawartych (przez niego) umów w zakresie usług telefonicznych, które dotychczas otrzymywał od innych operatorów telekomunikacyjnych, które zostaną zastąpione usługami (...) Sp. z o.o. w ramach tego samego miejsca świadczenia usług (lokalu).

W treści tego dokumentu użyto dwunastokrotnie wyrażenia (...) Sp. z o.o.” na określenie podmiotu, do którego są skierowane oświadczenia zawarte w dokumencie.

3. Pozwany otrzymał również formularz dokumentu zatytułowanego „Wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy o świadczenie usługi abonament telefoniczny”, w którym jako adresat oświadczenia oznaczony był (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. z adresem przy ul. (...). Pozwany złożył swój podpis na drugim formularzu tego dokumentu i drugi formularz został zwrócony powodowi (k. 13).

4. Pozwany podpisał dokument zatytułowany „Regulamin wykonywania usługi (...) przez (...) SP. Z O.O.” (k. 14-15).

5. Pozwany podpisał dokument zatytułowany „List przewozowy”, w którym potwierdził otrzymanie od (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością dokumentów związanych z umową o świadczenie usług telekomunikacyjnych (k. 17).

Treść wszystkich wskazanych wyżej dokumentów oraz umowy o świadczenie usług telefonicznych jednoznacznie wskazuje, że umowa ta była zawierana z nowym podmiotem świadczącym usługi telefoniczne, całkowicie odrębnym od poprzedniego. Nie sposób przyjąć, że J. B., który po dostarczeniu dokumentów przez kuriera złożył co najmniej sześć podpisów na dokumentach przeznaczonych do zwrotu dla powoda, a które zostały odebrane przez kuriera, nie zauważył od kogo te dokumenty pochodzą i co jest ich treścią. Pozwany podpisał otrzymane dokumenty bez żadnych zastrzeżeń.

J. B. złożył podpisy również na niektórych dokumentach, które miały pozostać w jego posiadaniu, a mianowicie na umowie o świadczenie usług telekomunikacyjnych (k. 41-42) i na drugim egzemplarzu tej umowy (k. 42-42v). Przeczy to twierdzeniom pozwanego przytoczonym w sprzeciwie od nakazu zapłaty, że z przeznaczoną dla niego korespondencją, dostarczoną przez kuriera, zapoznał się dopiero w chwili otrzymania wezwania do zapłaty za „notę obciążeniową”, wystosowanego przez (...) Spółkę Akcyjną, oraz w chwili otrzymania faktury za usługi telekomunikacyjne przesłanej przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (k. 37).

Także zasady doświadczenia życiowego przeczą temu, że pozwany nie zapoznał się z korespondencją dostarczoną przez kuriera, a nawet nie otworzył koperty, w której ta korespondencja została przesłana, a zrobił to dopiero w chwili wskazywanej w sprzeciwie. Każda przeciętnie doświadczona życiowo osoba zapoznaje się niezwłocznie z korespondencją, w której przesłane zostają dokumenty związane z zawieraną umową.

Na kopercie przesyłki dostarczonej pozwanemu przez kuriera musiało się przy tym znajdować oznaczenie nadawcy, którym nie była (...) Spółka Akcyjna, lecz (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Pozwany nie udowodnił również, że dokładne zapoznanie się z popisywanymi dokumentami uniemożliwiła mu wada wzroku i związany z nią zabieg lekarski, jaki miał wcześniej przeżyć. Pozwany nie przedstawił na tę okoliczność żadnych dowodów. Chociaż okoliczność ta nie ma istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia, gdyż drugiej strony zawieranej umowy nie mogą obciążać same tylko problemy kontrahenta ze wzrokiem, to jednak powołanie się przez pozwanego na okoliczność nieprawdziwą, jako przyczynę mającą usprawiedliwiać brak znajomości treści podpisywanych dokumentów, przemawia przeciwko wiarygodności pozostałych twierdzeń pozwanego.

Pozwany podawał przy tym trzy różne momenty czasowe, w których została mu doręczona przesyłka kurierska zawierająca umowę i pozostałe dokumenty. W piśmie z dnia 30 czerwca 2014 roku, skierowanym do powoda, pozwany podnosi, że miało to miejsce w czerwcu 2014 roku (k. 49). W sprzeciwie od nakazu zapłaty wskazuje, że było to najwcześniej w maju 2014 roku, gdyż w maju miała miejsce rozmowa telefoniczna poprzedzająca nadesłanie dokumentów, w tym dokumentu obejmującego tekst umowy (k. 62).

Na rozprawie w dniu 30 maja 2016 roku pozwany przyznał, że podpisane przez niego dokumenty, w tym umowa o świadczenie usług telekomunikacyjnych, zostały mu doręczone już w kwietniu 2014 roku (k. 86).

W piśmie z dnia 30 czerwca 2014 roku, skierowanym do powoda, pozwany powołuje się na korespondencję (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością doręczoną (...) Spółce Akcyjnej w dniu 6 maja 2014 roku (k. 49), zawierającą między innymi kopię umowy zawartej z pozwanym. Biorąc pod uwagę fakt, że korespondencja odebrana od pozwanego przez kuriera musiała wrócić do nadawcy, a następnie zostać przesłana do (...) Spółki Akcyjnej, należy przyjąć, że doręczenie pozwanemu umowy i pozostałych dokumentów musiało nastąpić w kwietniu 2014 roku.

Należy zwrócić przy tym uwagę, że umowa zawarta przez powoda z pozwanym zawiera w swojej treści wskazanie takich danych jak adres pozwanego i numer Pesel, a zatem J. B. musiał podać te dane podczas telefonicznej rozmowy z osobą działającą w imieniu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Danych takich nie musiałby podawać, gdyby umowa była zawierana z dotychczasowym operatorem, gdyż operator ten z pewnością takie dane posiadał.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia należy wskazać, że błędne jest stanowisko Sądu pierwszej instancji, że J. B. podczas rozmowy telefonicznej z przedstawicielem powoda został wprowadzony w błąd co do treści umowy, która ma zostać zawarta poza lokalem przedsiębiorstwa powoda, w szczególności co do podmiotu, z którym umowa ma zostać zawarta.

Sąd Rejonowy nie ustalił, że osoba, która telefonicznie złożyła pozwanemu propozycję zawarcia korzystniejszej pod względem finansowym umowy o świadczenie usług telefonicznych powołała się na to, że działa w imieniu (...) Spółki Akcyjnej (k. 94 – strona 3 uzasadnienia wyroku i następne).

Sąd Rejonowy nie wskazał również, jakie to elementy treści przeprowadzonej z pozwanym rozmowy telefonicznej miały wywołać u pozwanego przekonanie, że rozmawia z przedstawicielem dotychczasowego operatora telefonicznego. Treść i ilość podpisanych przez pozwanego dokumentów przy zawarciu umowy, jak również zachowanie pozwanego, który zaczął kwestionować fakt zawarcia umowy dopiero po otrzymaniu zawiadomienia od (...) Spółki Akcyjnej o obciążeniu abonenta karą umowną za rozwiązanie umowy przed upływem terminu, na jaki ta umowa została zawarta, wskazują, że J. B. zdawał sobie od początku sprawę, że zawiera nową umowę o świadczenie usług telefonicznych i z innym podmiotem niż dotychczasowy operator.

Do umowy zawartej przez strony rozpoznawanej sprawy mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. z 2012 r., poz. 1225 – tekst jednolity), nie zaś przepisy ustawy z dnia 30 maja 2014 roku o prawach konsumenta (Dz. U. z 2017 r., poz. 683 – tekst jednolity). Z ustawy z dnia 2 marca 2000 roku nie wynikał obowiązek zapisu treści rozmowy telefonicznej zawierającej propozycję zawarcia umowy na odległość.

Pozwany nie wykazał również, aby koszt świadczenia usług telekomunikacyjnych wynikający z nowej umowy (abonament) był mniej korzystny dla niego niż dotychczasowy. Należy zatem uznać, że pozwany był zainteresowany zawarciem nowej umowy przewidującej niższy abonament za świadczone usługi, a jedynie nie wziął pod uwagę faktu (nie wiedział albo zapomniał), że w umowie z dotychczasowym operatorem przewidziana została kara umowna za rozwiązanie umowy przed upływem oznaczonego okresu.

Trafnie zatem podnosi powód w apelacji, że przyczyną kwestionowania przez pozwanego zawarcia nowej umowy o świadczenie usług telefonicznych z nowym operatorem był fakt zażądania od pozwanego zapłaty kary umownej przez dotychczasowego operatora.

Nie jest również prawidłowe ustalenie Sądu pierwszej instancji, że J. B. złożył (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. oświadczenie o uchyleniu się od skutków własnego oświadczenia, jako złożonego pod wpływem błędu co do treści czynności prawnej. Treść żadnego z pism skierowanych przez pozwanego do powoda nie zawiera elementów, które mogłyby świadczyć o tym, że J. B. uchyła się od skutków swojego oświadczenia woli, powołując się na błąd co do treści zawartej umowy (k. 40 – pismo z dnia 10 czerwca 2014 roku; k. 49-50 – pismo z dnia 30 czerwca 2014 roku; k 52 – pismo z dnia 12 sierpnia 2014 roku).

Nawet biorąc pod uwagę zasady wykładni oświadczeń woli określone w art. 65 § 1 k.c., należy uznać, że wypowiedzi osoby składającej oświadczenie (woli lub wiedzy) nie można przypisać takiej treści, której w rzeczywistości wypowiedź ta nie zawiera.

Nie ma znaczenia podnoszony przez pozwanego zarzut, że M. K., która podpisała umowę w imieniu pozwanego, nie była obecna przy podpisywaniu umowy przez J. B.. Umowa pomiędzy stronami została zawarta na odległość, czyli w sposób przewidziany przepisami ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (art. 6 i następane ustawy). M. K. podpisała zatem umowę w imieniu powoda, natomiast J. B. przyjął ofertę zawarcia tej umowy podpisując dokument umowy. J. B. mógł odmówić propozycji zawarcia umowy, mógł odmówić przyjęcia oferta zawarcia umowy, nie podpisując dokumentu umowy, mógł wreszcie odstąpić od umowy w terminie ustawowym, jednak z żadnego z tych uprawnień nie skorzystał.

÷

Uzasadniony jest zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 5 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie.

Po pierwsze, jeżeli Sąd pierwszej instancji uznał, że umowa zawarta przez J. B. z powodem była nieważna z powodu skutecznego uchylenia się pozwanego od skutków swojego oświadczenia, jako złożonego pod wpływem błędu, to całkowicie zbędne było odwoływanie się do przepisu art. 5 k.c., gdyż przy wskazanym wyżej ustaleniu powodowi nie przysługiwałoby w ogóle roszczenie o zapłatę wynagrodzenia za wykonywanie umowy.

Po drugie, uznając, że zawarta przez strony umowa jest ważna i skuteczna, należy wskazać, że w rozpoznawanej sprawie nie występują okoliczności faktyczne, które uzasadniałyby możliwość przyjęcia, że dochodzenie przez powoda podstawowego świadczenia dłużnika wynikającego z umowy stanowi nadużycie prawa. Pozwany, jako dłużnik, miał możliwość odstąpienia od umowy w terminie ustawowym, jednak z tego uprawnienia nie skorzystał.

÷

Mając na uwadze powyższe rozważania, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od J. B. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 361,25 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 22 stycznia 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty.

Zasądzona kwota obejmuje abonament telefoniczny i opłatę za usługę prezentacji numerów za okres od maja 2014 roku do stycznia 2014 roku oraz opłatę aktywacyjną w kwocie 14,76 zł (k. 18-22).

Kwota 361,25 zł została zasądzona z odsetkami ustawowymi za fakt opóźnienia za okres od dnia 22 stycznia 2015 roku do dnia zapłaty. Podstawę prawną zasądzenia odsetek za fakt opóźnienia stanowi przepis art. 481 § 1 k.c. W dniu 22 stycznia 2015 roku pozwany pozostawał w opóźnieniu całej dochodzonej przez powoda kwoty.

÷

Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 84 § 1 k.c. Powód zarzucając naruszenie tego przepisu kwestionuje jednocześnie prawidłowość ustaleń faktycznych, które stanowiły podstawę faktyczną zastosowania art. 84 § 1 k.c.

Naruszenie prawa materialnego może bowiem nastąpić przez jego błędną wykładnię, bądź przez jego niewłaściwe zastosowanie, nie zaś przez błędne ustalenia faktyczne.

Zarzut naruszenia prawa materialnego ma rację bytu wówczas, gdy sąd dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, a tylko nie zastosował odpowiednich przepisów prawa materialnego, niewłaściwie je zastosował lub też dokonał błędnej

ich wykładni. W takich wypadkach naruszenie prawa materialnego ma charakter pierwotny i może stanowić podstawę zarzutu apelacyjnego.

Jeżeli natomiast sąd pierwszej instancji dokona nieprawidłowych ustaleń faktycznych i stosownie do tych ustaleń zastosuje lub nie określone przepisy prawa materialnego, to naruszenie prawa materialnego ma charakter wtórny, gdyż jest pochodną nieprawidłowych ustaleń faktycznych. W takim przypadku nie następuje naruszenie prawa materialnego w znaczeniu ścisłym, a podnoszenie wówczas takiego zarzutu jest bezprzedmiotowe.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy w nieprawidłowo ustalił okoliczności faktyczne, które przyjął za podstawę zastosowania przepisu art. 84 § 1 k.c., a zatem nie może być mowy o naruszeniu tego przepisu. Sąd Okręgowy dokonał natomiast ustaleń faktycznych częściowo odmiennych od ustaleń Sądu pierwszej instancji.

*

Na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od J. B. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 150 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W związku z tym, że apelacja powoda została uwzględniona prawie w całości Sąd Okręgowy włożył na pozwanego obowiązek zwrotu powodowi całości kosztów postępowania odwoławczego. Koszty te obejmują:

a) opłatę od apelacji – 30 zł (k. 115, 119),

b) wynagrodzenie pełnomocnika procesowego powoda – 120 zł, ustalone na podstawie § 2 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804) w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1667).

Nie zachodzą podstawy do zasądzenia na rzecz powoda kosztów postępowania odwoławczego w wysokości wynikającej ze spisu kosztów dołączonego do apelacji.

Po pierwsze, brak jest podstawy prawnej do zasądzenia na rzecz powoda kosztu w postaci wynagrodzenia pełnomocnika procesowego powiększonego o stawkę podatku od towarów i usług.

Po drugie, brak jest w rozpoznawanej sprawie podstawy faktycznej do zasądzenia wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości wyższej niż wynikająca ze stawki minimalnej w postępowaniu odwoławczym. Na istnienie tego rodzaju podstawy nie wskazuje nawet powód, zarówno w apelacji, jak i w spisie kosztów.

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.